

2003-07-10

432-11621-03

432-28717-03

432-28715-03

432-11618-03

432-28718-03

SK.

Vår referens

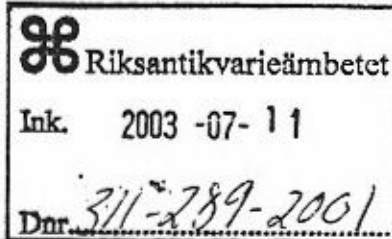
Se sändlista

Miljöenheten

Kulturmiljöfunktionen

Suzanne Pluntke

040/044-25 20 43

Ifrågasatt byggnadsminnesförklaring av Landskrona, Lunds, Kävlinge, Höörs och Trelleborgs f d järnvägsstationer, Skåne län.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att häva byggnadsminnesförklaringen av Landskrona, Lunds, Kävlinge, Höörs och Trelleborgs f d järnvägsstationer.

Redogörelse för ärendet

Lunds station förklarades som byggnadsminnesmärke den 24 mars 1972. Landskrona, Kävlinge, Höörs och Trelleborgs stationer förklarades den 21 augusti 1986 som statliga byggnadsminnen. Den 1 januari 2001 såldes stationerna till Jernhusen Fastigheter AB och ansvaret som tillstånds- och tillsynsmyndighet övergick därmed till länsstyrelsen. Det åvilar Riksantikvarieämbetet (RAÄ) att ta fram förslag på skyddsbestämmelser till byggnadsminnen i statlig ägo, vilket inte har skett innan respektive station övergick i enskild ägo.

Skäl för beslutet

Av 3 kap 1§ lagen (1988:950) om kulturminnen mm, KML, framgår att en byggnad som genom sitt kulturhistoriska värde är synnerligen märklig får förklaras som byggnadsminne. Av 3 kap 15§ KML framgår att länsstyrelsen får häva en byggnadsminnesförklaring som framstår som ändamålslös.

Landskrona och Lunds stationer ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövården. Landskrona station är upptagen som "värdefullt hus" i Landskrona kommuns bevaringsplan. Lunds station klassas som en "Kult.historiskt och /eller miljömässigt värdefull byggnad" i Lunds kommuns bevarandeplan. Enligt Trelleborgs kommuns bevarandeplan är Trelleborgs station en "kulturhistoriskt eller arkitektoniskt mycket värdefull byggnad". Höörs station är omnämnd i Höörs kommuns bevarandeplan från 1985. Gällande detaljplaner för Trelleborgs, Kävlinge och Landskrona station innefattar inget uttryckligt skydd av respektive byggnads kulturhistoriska värde. Höörs station är Q-märkt ("Användning anpas-

2003-08-13 beslutat
kopierat till Ur: RM-reg. A. J. J.

2003-07-10

432-11621-03
432-28717-03
432-28715-03
432-11618-03
432-28718-03

sad till bebyggelsens kulturvärden”). Stationsområdet i Lund exklusive stationshuset är q-märkt (*”Kulturhistoriskt eller miljömässigt värdefull byggnad...”*). Länsstyrelsen har den 20 mars 2003, den 3 april 2003 och den 4 april 2003 på plats samrått med representanter från Jernhusen AB och RAÄ. I Landskrona deltog även representanter från Landskrona kommun.

RAÄ framför i två skrivelser att man inte har något att erinra om länsstyrelsen anser att en annan skyddsform än KML är lämpligare för Landskrona, Höörs och Kävlinge stationer. RAÄ anser att en byggnadsminnesförklaring av Trelleborgs station kan vara motiverad, men ett jämförbart skydd enligt PBL kan vara tillräckligt. Jernhusen AB har inget att erinra mot att byggnadsminnesförklaringen av Kävlinge, Höörs, Landskrona och Trelleborgs stationer hävs. Länsstyrelsen har haft underhandskontakt med RAÄ om Lunds station.

Landskrona station

Landskrona station uppfördes 1865 efter ritningar av Claes Adelsköld. Byggnaden är uppförd i gul tegel, delvis i två våningar. Till anläggningen hör spårområde med perrongtak, ett lokstall och magasin. Sedan 2001 har all trafik från och till stationen upphört (frånsett ett godståg per dag) och byggnaden står till största delen tom. Kommunen arbetar med att hitta en lämplig användning av huset.

Inga beslut om tillstånd till ändringar av Landskrona station har sedan byggnadsminnesförklaringen 1986 tillsänts länsstyrelsen. Vid länsstyrelsens besök framkom emellertid att förändringar hade skett då det ritningsmaterial som RAÄ har tillsänt länsstyrelsen inte längre stämmer. Ombyggnad har i senare tid skett på båda våningar. Bäst bevarade interiörer återfinns i vänthall och godsexpedition, vilka har fått nuvarande inredning under mitten av 1900-talet. I övrigt finns mycket lite av äldre fast inredning kvar och planlösningen är förändrad på ett flertal ställen. Genomförda förändringar har försvagat läsbarheten av den ursprungliga verksamheten i stationen.

Lunds station

Lunds station uppfördes 1857-59, men fick nuvarande utformning på 1920-talet. Stationshuset har under senare decennier förändrats mycket, både in- och utvändigt. Mycket lite av äldre planlösningar och fast inredning finns kvar, exempelvis är de interiörer och den fasta inredning som beskrivs i RAÄs kulturhistoriska motivering i stort borttagen. Att använda landets strängaste lag för att skydda

2003-07-10

432-11621-03

432-28717-03

432-28715-03

432-11618-03

432-28718-03

byggnader enbart exteriört, vilket RAÄ har föreslagit, anser länsstyrelsen vara olämpligt. RAÄ tillför inte något nytt i sin senaste kulturhistoriska värdering.

Kävlinge station

Kävlinge station uppfördes 1886 och var en viktig del i Kävlinges snabba expansion. År 1919 gjordes en tillbyggnad som rymde bl a post och telegraf. Inga kopior på ändringstillstånd har sedan byggnadsminnesförklaringen 1986 tillsänts länsstyrelsen. Området kring stationen är dock helt omgjort med bl a ny markbeläggning, nya cykelbanor, parkeringsfickor och cykelparkering. Precis söder om stationshuset mynnar en gångtunnel som leder under spåren. Perrongerna är utformade efter Skånetrafikens krav, inga spår efter SJ-perioden finns här kvar. Den f d stationsparken används idag som bilparkering. Även stationsbyggnaden har varit föremål för ombyggnader, senast 2001 då f d resegoods gjordes om till café. Mycket lite av äldre, fast inredning finns idag kvar i stationen.

Höørs station

Höørs station (uppförd 1858) är viktig dels i byns utvecklingsprocess till köping, dels eftersom den är den del av södra stambanans tidiga historia. Vid länsstyrelsens besök i april 2003 framkom det emellertid att stationen successivt har förändrats de senaste åren trots att inga kopior på ändringstillstånd har tillsänts länsstyrelsen sedan 1999. Väntsalarna och godsexpedition är numera café respektive frisörsalong. I stora väntsalen har fast inredning så som bänkar nyligen tagits bort. Genomförda förändringar har försvagat läsbarheten av den ursprungliga verksamheten i stationen. Då f d dassbyggnaden ägs av staten kan denna inte omfattas av ett skydd enligt KML.

Trelleborgs station

Trelleborgs station uppfördes 1898 efter ritningar av arkitektkontoret Lindvall & Boklund i Malmö. Stationen är sedan 1970-talet tagen ur bruk och används idag som kontor. Banhallen rymmer ett tågmuseum. Stationsbyggnaden har genomgått mycket stora förändringar såväl invändigt som utvändigt. Bl a är exteriörens arkitektur förenklad, merparten av fönster och dörrar bytta, på taket finns sentida ventilationshuvar och vinden har inretts vilket har medfört att ett flertal takkupor har tillkommit. Enligt uppgifter i en skrivelse från SJ 1977 lades banhallstaket om 1951 och på stationen har tre trappstegsgavlar tagits bort. Invändigt är det mycket svårt att uppleva byggnaden som station eftersom stora planförändringar har genomförts. Ytterst lite av äldre fast inredning finns idag kvar. I banhallen är järn-

2003-07-10

432-11621-03

432-28717-03

432-28715-03

432-11618-03

432-28718-03

vägsspåren delvis igengjutna och mot öster är banhallen igensatt med ett glasparti.

Som kulturhistorisk motivering till byggnadsminnesförklaringen av Trelleborgs station har RAÄ tidigare anfört att Trelleborgs station är ett utmärkt exempel på det sena 1800-talets stileklektism, att banhallens takstol är av järn och att stationshusets tidigare funktioner trots sentida förändringar fortfarande är avläsbara. Länsstyrelsen anser, med hänvisning till de mycket kraftiga ombyggnader som genomförts, att det såväl i Skåne som i landet i stort finns mer välbevarade representanter för det sena 1800-talets stileklektism. Länsstyrelsen delar inte RAÄs uppfattning att stationens olika funktioner tydligt kan avläsas och anser att det tvärtom i mångt och mycket är svårare än i t ex Landskrona station. Enligt uppgift från RAÄ är banhallen en av få i landet, redan i ett yttrande i juli 2002 ställde sig länsstyrelsen tveksam till huruvida detta var skäl nog för en byggnadsminnesförklaring.

Med hänvisning till det ovan anförda anser länsstyrelsen att Landskrona, Lunds, Kävlinge, Höörs och Trelleborgs stationer ej uppfyller de krav på synnerlig märklighet som erfordras för en byggnadsminnesförklaring enligt 3 kap 1§ KML och att skyddet därför framstår som ändamålslost. Därför häver länsstyrelsen byggnadsminnesförklaringen istället för att utfärda förklaring enligt 3 kap 7§ KML. Länsstyrelsen delar dock RAÄs uppfattning att samtliga fem f d järnvägsstationer är centrala i respektive stads moderna historia, varför ett långsiktigt kommunalt skydd bör utarbetas. I Landskronas fall bör skyddet även omfatta kvarvarande perrongtak samt det mindre godsmagasinet sydväst om stationen. I Kävlinges fall bör förutom stationen även dasset norr om stationen ingå. I Trelleborg bör även banhallen omfattas.

Länsstyrelsen anser det olämpligt att invänta ny detaljplaner innan beslut fattas om att häva byggnadsminnesförklaringen av Landskrona och Trelleborgs stationer. Detta dels med hänvisning till varsamhetskraven i 3 kap PBL, dels då agerandet skulle medföra en administrativ hantering hos länsstyrelsen som temporär tillsyns- och tillståndsmyndighet vilken inte står i rimligt portion till det tillfälligt skydd detta medför.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Bengt Holgersson, förste länsassessor Christina Cinthio, bebyggelseantikvarie Suzanne Pluntke och länsantikvarie Thomas Romberg, föredragande.

2003-07-10

432-11621-03

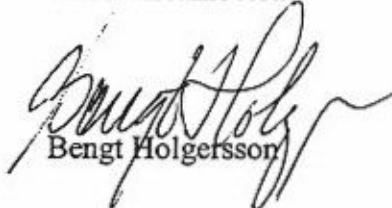
432-28717-03

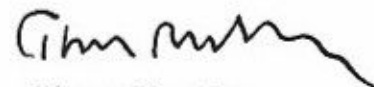
432-28715-03

432-11618-03

432-28718-03

Enligt 3 kap 19§ andra stycket KML kan detta beslut överklagas endast av Riksantikvarieämbetet.

Bengt Holgersson

Thomas Romberg

Sändlista

Riksantikvarieämbetet

Jernhusen AB, att. Jan Holmberg, Box 584, 201 25 Malmö

Landskrona kommun, stadsbyggnadskontoret

Lunds kommun, stadsbyggnadskontoret

Kävlinge kommun, stadsbyggnadskontoret

Höörs kommun, stadsbyggnadskontoret

Trelleborgs kommun, stadsbyggnadskontoret

Landskrona museum, Örjan Ekström

Kulturen i Lund, Claes Wahlöö

Trelleborgs museum, Ingela Jakobsson

Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne

Hässleholms tingsrätt, inskrivningsmyndigheten

Lantmäterimyndigheten i Skåne län, Malmö

Lunds kommun, Lantmäterimyndigheten